

Korpgluggen

Dalslands litterära tidskrift

No 3-4/2021
ÅRGÅNG 23

God Jul & Gott Nytt År
Stort dubbelnummer med massor av julläsning!

**Sommarens Bokdagar
smygstartade med
härliga Ronjadagar**

**Vi hyllar våra
fantastiska och
flitiga volontärer**

**Återvändande
dalsländska
- ny redaktör för
Korpgluggen**

**Annette Herzog,
författarstipendiat
fann skrivro i Åmål**

INNEHÅLL

Inledare <i>Victor Estby</i>	3
Ny redaktör <i>Diana Wennberg</i>	3
Ronja kommer hem <i>Lena Grönlund</i>	4 - 5
Sverige från en cykel, José Figueras bilder <i>Helena Noreen</i>	6
Dan Andersson enligt Göran Greider <i>Lena Grönlund</i>	7
Pilgrimspop <i>Birgitta Rolöf</i>	8
Premiär för Tollebols Kvarn <i>Helena Noreen</i>	9
Bokdagarna 2021 invigningen <i>Lena Grönlund</i>	10
Översten och Ola Larsmo <i>Lena Grönlund</i>	11
En klassresa neråt, Suad Ali <i>Birgitta Rolöf</i>	12
Om svensk kvinnohistoria <i>Eva Tranefeldt</i>	14
Aino Trosell på återbesök <i>Eva Tranefeldt</i>	15
Klassfrågan ur kvinnoperspektiv <i>Eva Tranefeldt</i>	16
Ruskigheter på Kungsberget <i>Birgitta Rolöf</i>	17
Boksläpp i Håbol <i>Helena Noreen</i>	18
Bokbastionen på turné med Åsa Larsson <i>Helena Noreen</i>	19
Bokskåp med rekord <i>Victor Estby</i>	20
Annette Herzog Flitig författarstipendiat <i>Victor Estby</i>	22 - 23
Gripande författarkväll i november <i>Elisabeth Enger</i>	24 - 25
Våra fantastiska volontärer <i>Victor Estby och Diana Wennberg</i>	26 - 27
Ida Bäckmann sällskapet <i>Diana Wennberg</i>	28 - 29
Bokcirkel med nordiska förtecken <i>Solweig Johansson</i>	30
Ny Dalslandslitteratur <i>Monica Åhlund och Lena Grönlund</i>	31 - 33
Besök hos Bengtsfors Bok & Papper <i>Diana Wennberg</i>	34
Boktips till jul	35
Ordföranden har ordet <i>Jürgen Picha</i>	35

Dalslands Litteraturförening

är föreningen för alla som är intresserade av litteratur i alla dess former, från raptexter till tjocka romaner. Hos oss kan du, genom Bokdagar i Dalsland, få möjlighet att träffa författare från alla de nordiska länderna. Vi strävar efter att göra den nordiska litteraturen känd och nära för våra medlemmar och på så vis också bidra till nordisk språkförståelse. Vi stödjer den Dalsländska litteraturen genom presentationer i Korppluggen och genom utdelning av litteraturpris till författare med anknytning till Dalsland.

Vi tar hand om begagnade böcker, de böcker som ni har för mycket av, och säljer dem till nya läsare. Återbruk i litteraturens anda!

Våra samarbetspartners är andra kulturaktörer både i Norden och i Sverige, studieförbund, kommuner, Västra Götalandsregionen, bibliotek och förlag.

Omslag: Annette Herzog vår danska författarstipendiat. Läs mer på sid. 22

REDAKTION

Victor Estby
070-347 61 74
victor@bokdagaridalsland.se

Lena Grönlund
070-683 38 89
lgrnld@gmail.com

Helena Noreen
070-543 80 13
helena.noreen@telia.com

Diana Wennberg
070-648 88 85
wennbergsabz@gmail.com

Monika Åhlund
0531-330 90
ahlund46@gmail.com

BOKDAGAR I DALSLAND Verksamhetsledare

Victor Estby
070-347 61 74

FORM
Kajsa Bergström Feiff

LAYOUT
Jürgen Picha

TRYCK:
Lasertryck AB
info@lasertryck.se
ISSN 1404-2502

ANNONSPRISER

Helsida 1200 kr
Halvsida 800 kr
1/4 sida 600 kr
1/8 sida 500 kr
Om man binder sig för en annons i fyra nr. rabatteras det med 20% på priset för varje annons införande.

ANNONSLAYOUT

Jürgen Picha 076-2428997, så hjälper han dig att utforma din annons. Kostnaden för det debiteras separat.

KORPPLUGGEN
utkommer med 4 nummer 2022

FOTO
Fotograf Niklas Eriksson, Inge-
mar Media, om inget annat anges.

BLI MEDLEM!
Maila till:
medlem@litteraturdalsland.se

SOM MEDLEM FÅR DU

Korppluggen 4 gånger per år, rabatterat inträdespris på våra författarkvällar, Korpen håller sina "gluggar" öppna åt er så att ni alltid känner er informerade om vad som är på gång inom litteraturen i Dalsland!

MEDLEMSAVGIFTEN ÄR
200 kr/år för enskild medlem
300 kr/år för institution och företag.

FÖRENINGENS ORDFÖRANDE ANSVARIG UTGIVARE

Jürgen Picha
076 - 242 89 97
jurgen@bokdagaridalsland.se

Dalslands
DL
Litteraturförening

Kyrkogatan 14
662 36 Åmål
www.bokdagaridalsland.se

Bankgiro 5267-3282
Org.nr. 802420-4037

Årets Bokdagar – fem dagars litterär kavalkad

Med ett rekordstort program med hela fem dagars litterär kavalkad i tre dalsländska kommuner genomförde vi ett av få stora kulturevenemang under sommaren. Utan att sprida smitta.

I det här mäktiga dubbelnumret får vi många rösters berättelse av årets Bokdagar i Dalsland.

Under pandemin har vi tagit några pauser när restriktionerna gjort till och med digitala sändningar omöjliga. Annars har vi tuffat på, som Bokdagar gjort i 21 år nu. Vi smygstartade Bokdagarna med en Ronjadag på Sagabion, en hybridtillställning – både digital och med publik på plats. Vi har fått uppfinna hjulet i stort sett varje dag i snart två års tid. Och vi har gjort det. Tillsammans, med en växande skara alltmer intensivt slitande volontärer. Utan våra enastående volontärer, ingen Bokdagarverksamhet över huvud taget. Därför lyfter vi fram dem särskilt i det här numret. Vi berättar också om Ronjadagen och succén med de dalsländska bokskåpen.

Du hittar läsning om en del av de boksläpp och författarkvällar som vi redan hunnit arrangera i höst sedan smittspridningen sjunkit och restriktionerna lättat. Våldigt roligt att få lyfta upp våra fantastiska lokala författare också.

Och än är året inte slut! När detta skrivs återstår våra Nordiska Novell dagar, som i år äger rum på Sagabion och hålls för trettonde gången. Landets äldsta och största novellfestival. Dessutom en maffig författarkväll på Åmåls stadshotell med synnerligen Bokdagarbekanta Håkan Nesser och poesidebutanten Elnaz Baghlanian.

Med det här numret har vår nya redaktör, Diana Wennberg, redan gjort en stor insats.

Hon är en noggrann, klok och kreativ person som kommer att lyfta Korpgluggen ytterligare.

*Victor Estby,
verksamhetsledare
Bokdagar i Dalsland*

Korpgluggen har ny redaktör

– en återvändande dalsländska minsann. Möt Diana Wennberg, som har rest Dalsland tur och retur.

Dalsländska är jag utan tvekan. Jag har vuxit upp i Billingsfors och gått i folkskola där.

Senare blev det realskola i Bengtsfors.

Jag har många glada minnen från den tiden. Det var 50-tal och 60-tal. Bekymmersfritt och kanske också en smula aningslöst. I Billingsfors fick jag mina första läsoplevelser. I det lilla biblioteket i Korpebacken härskade magister Skarbo. Han gav mig tillgång till böckernas magi och jag blev en så kallad slukare.

Efter studietiden hamnade jag i Halmstad och fick jobb på Duni Bilå – också det en anknytning till Dalsland. På marknadsavdelningen gjorde vi kampanjer för servetter made in Skåpafors.

Så småningom lockades jag över till reklambranschen. Först som anställd på reklambyrå och senare som frilans. Som copywriter, eller reklamskribent, har jag skrivit om allt från byggsektorn till banktjänster och hästuprustning. I snart 30 år. På senare år blev det mycket jobb med kundtidningar, intervjuer och reportage.

Det tar jag med mig nu – som nyutnämnd redaktör för Korpgluggen. Det skall bli spännande att få lära mer om Litteraturföreningen med alla sina medlemmar, Bokdagar i Dalsland med all sin verksamhet och intressanta författarmöten och inte minst alla skrivande dalslänningar.

Det känns bra att jag får en erfaren och mångkunnig redaktion till min hjälp och självklart tar jag gärna emot era synpunkter och tips om innehåll.

Allt för boken och läsandet.

Victor Estby, Lotta Olsson och Peter Bergting i härligt samspråk på Sagabiografens scen.

Ronja kommer hem!

TEXT: LENA GRÖNLUND

*Lördagen den 17 juli var det "Ronjadag" på Saga-biografen i Åmål, ett "litterärt och cineastiskt program" med sånginslag. Det var Bokdagar i Dalslands första evenemang med publik (dock med coronasäkert avstånd i bänkarna) sedan pandemin bröt ut. Dagen innan hade **Föreningen Vandra i Ronjaland** invigt sina vandringsleder runt Fröskog och Fengersfors.*

Den nybildade manskören **Ronjalskören**, under ledning av Johanna Friberg, inledde och försatte genast publiken i rätt stämning. Så följde den litterära delen av programmet, med **Lotta Olsson**, barnboks-kritiker m.m. på Dagens Nyheter, **Peter Bergting**, som gjort

Lotta Olsson förklarar med inlevelse.

bokomslag till Mio, min Mio, Bröderna Lejonhjärta och nu senast Ronja Rövardotter, och med **Victor Estby** som samtalsledare. Det blev en intressant diskussion med många spännande infallsvinklar, om Astrid Lindgren som tidig fantasyskildringsförfattare, om boken i relation till filmen, och om hur både barnen, språket och mediavärlden förändrats sedan boken kom ut. Håller Astrid Lindgrens språk för dagens barn?

Lotta Olsson citerade Lennart Hellsing: efter 50 år bör en barnbok flyttas till vuxenhyllan, ansåg han. Men visst när såväl Kramel Spektakel som Pippi, Ronja

Illustration Peter Bergting

och Emil fram både språkligt och innehållsmässigt utan förenklningar och tillrättalägganden. Det är ju just det skenbart enkla språket som gör Astrid Lindgren till en så genial berättare.

Många år senare. Då var hon statist i Ronjafilmen. Nu satt hon i publiken på Ronjadagarna.

Peter Bergting och Lotta Olsson har här forskansat sig bakom Mattisborgen. För tillfället uppsatt i Sagabiografens foajé.

Fast helt okritiska var varken Lotta Olsson eller Peter Bergting. Lotta hade svårt för Lovis, Ronjas mamma.

”Särartsfeminist!” fnös hon. Och rumpnissarna hade drag av Mupparna tyckte Peter, medan Victor mildrade med att det är sällan naturväsen får lov att vara lite roliga och knäppa.

Att Astrid var en gigant var

Ulla Olsson sjunger Lovis Vargsång.

dock alla överens om. Och en ”mutant”, någon som kommer med något alldeles nytt och oväntat. Som Stephen King och JK Rowling, som går över gränser och förebådar trender.

Ronjalandskören, förstärkt med **Claes Janson**, en av filmens rövare (och känd från Blues i Balders hage på Baldersnäs), avslutade litteraturpasset och så kunde man luta sig tillbaka i bänken och avnjuta filmen. Den var precis lika bra som vanligt, Lena Nyman lika härligt arg på alla barnsliga karlar och rumpnissarna lika roliga och knäppa som de skulle.

I det cineastiska samtalet deltog **Catti Edfeldt** som var regiassistent till Tage Danielsson när filmen spelades in, Claes Janson, rövare och **Roy Andreasson**, som (dels) lett arbetet med vandringslederna i ”Ronjaland”

Claes Janson. Alltid lika nära till skratt.

och som hade hjälpt till att hitta lämpliga inspelningsplatser när det begav sig. Catti Edfelt berättade om hur hon läst ett filmmanus, med Olle Hellbom som tänkt regissör, redan innan boken kommit ut och hur de börjat söka efter inspelningsplatser. Så avled Olle Hellbom och uppdraget gick till Tage Danielsson. Hon berättade om rollbesättningen, hur man hittat Ronja och Birk och alla barn som spelade grådvärgar (en av dem fanns i publiken!) och Claes Janson kunde berätta att han, Rune Andersson och Tommy Körberg valts ut inte på grund av sin skådespelartalang utan på grund av utseende och sångröst.

Roy Andreasson, som just läst boken för sina barn och var väl hemmastadd i trakterna runt Fengersfors fick frågan från Åmåls kommun om han ville följa med och visa filmfolket lämpliga platser – det ville han, och han lyckades ju bra!

Han berättade också om föreningen Vandra i Ronjaland, vandringslederna, och EU-projektet som engagerat så många och som ska locka både dalslänningar och turister ut i naturen och med Bokdagar i Dalslands hjälp också till litteraturen.)

Programmet avslutades av **Ulla Olsson** som sjöng Lovis’ Vargsång och alla gick hem med förhoppningen att detta bara var början på Ronjas lyckliga hemkomst till Dalsland.

Vandra i Ronjaland ordförande Roy Andreasson, Catti Edfelt och Claes Janson. Alla tre djupt involverade i tillkomsten av filmen Ronja Rövardotter.

FRÅN KIRUNA TILL TRELLEBORG

TEXT: HELENA NOREEN

Onsdagen den 28 juli är Bokdagarna i Dalsland på Not Quite i Fengersfors och jag åker dit och lyssnar på fotografen José Figueroaas fantastiska berättelse om ett undangömt Sverige som han har dokumenterat från en cykelsadel.

En nöjd José Figueroa framför en bråkdel av alla bilder från Sverigeresan.

”Min roll var att vara en del av ögonblicket, notera vad som skedde och låta mig bli ledsagd av de människor jag mötte. Jag blev under min resa på cykel från Kiruna till Trelleborg mer behandlad som cyklist än som fotograf”, berättar fotografen.

Det är fullsatt när **José Figueroa** och **Göran Greider** intar scenen på Not Quite.

Bilderna från boken, som visar upp ett osminkat Sverige, projiceras på en av brukets vitkalkade väggar medan José berättar om mötet med människor och landskapet från cykeln.

Han har fångat vackra, vardagliga bilder, en landsbygd som ser ensam och ödslig ut. Tyst glider landskap och människor förbi.

José Figueroa cyklade 270 mil på 28 dagar, med en kamera som var fastmonterad på cykeln och automatiskt inställd på att ta bilder var tionde sekund och som ger en intressant beskrivning av ett Sverige 2020. Han

säger att det var en utmaning att otränad ta sig fram med en cykel lastad med 30 kg packning. Han berättar om att bli attackerad av myggor någonstans mellan Dorotea och Strömsund. Tanter som proppar i honom kakor men inte äter något själva.

Efter åtta år samlade han ett

”Denna Sverigeresa fascinerar mig. Den är också en appell: Se detta Land! Se det utan fördomar! Se det med reservationslös kärlek. Och lär av de ansikten som aldrig lät sig arrangeras utan i stället vittnade om ett fullt liv.”

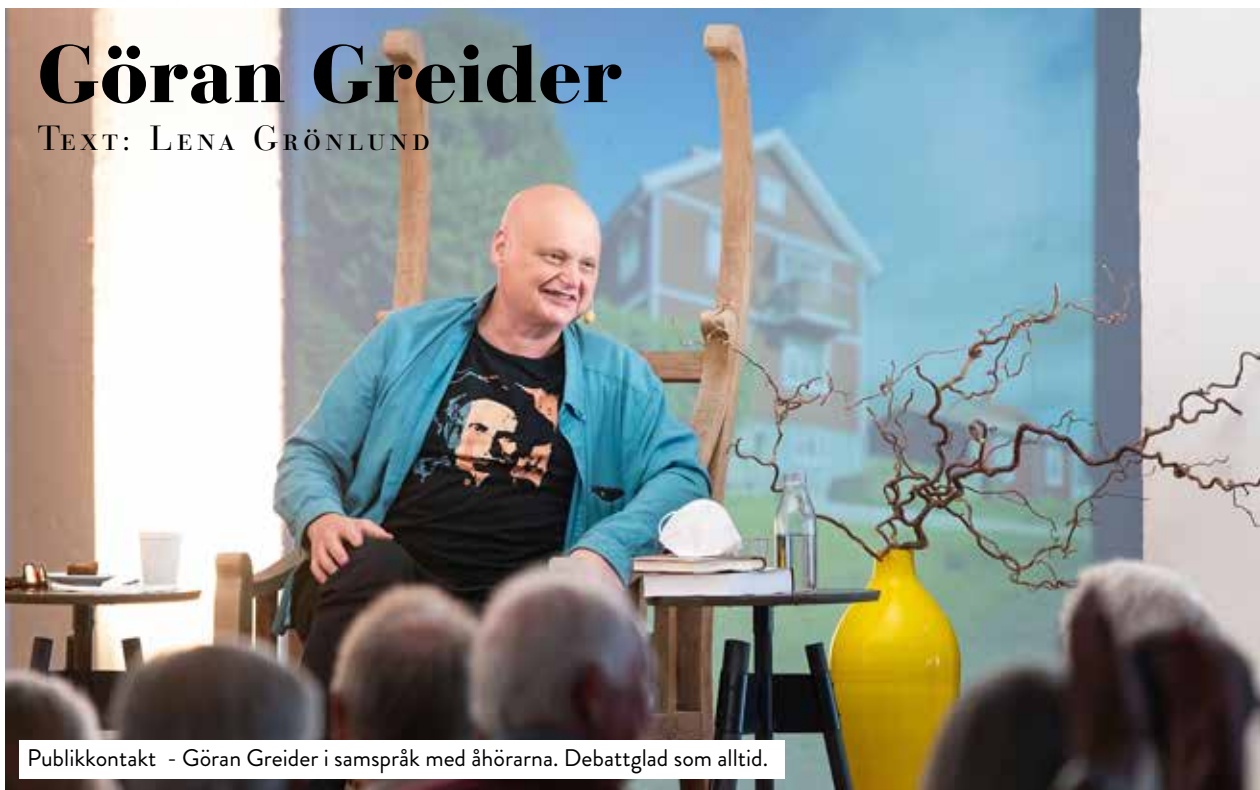
urval av bilderna till en bok ”Från Kiruna till Trelleborg”, med stöd av Konstnärsnämnden. José berättar att han blev överraskad över positiva möten med gubbar och tanter som ville prata och bjöd hem honom. Därför blev cyklingen 278 i stället för 200 mil. Han vill med boken visa att det finns ett annat

Sverige än det som bara de som bott i storstäder får uppleva.

José är född i Argentina men lever sedan många år i Stockholm. Han ser samma utveckling i sitt hemland som i Sverige, att unga människor lämnar landsbygden och flyttar till städerna. Kvar hemma i byarna finns gamla människor.

Journalisten och författaren **Göran Greider** som skrivit förordet i boken menar att bilderna väcker en vardagsmystik vilket kan bero på att José inte lagt sig i, i själva fotoögonblicket. Bilderna är inte arrangerade.

En landsbygd som blivit bortglömd och degraderad lyfts fram, menar **Göran Greider**. Han avslutar sin text med ett hyllningstal till landsbygden och Josés bilder, i boken från Kiruna till Göteborg

Göran Greider som skrivit förordet till José Figueras bok blev glad över att hitta både kyrkogårdsmuren och ICA-butiken hemma i Dala Floda bland bilderna. De var för honom fina exempel på hur "vardagen blir sin egen motsats", lyfts ut och blir synlig på ett nytt sätt - just det som är konstens uppgift!

Efter en fikapaus fortsatte samtalet med fokus på **Göran Greiders** bok om kärleksrelationen mellan Dan Andersson och Maria Larsson, Hon vars hjärta var som mitt : Dan och Märta – en kärlekshistoria som kom ut 2020.

Göran Greider har tidigare skrivit en mer traditionell biografi om Dan Andersson, *Det gångna är som en dröm och det närvarande förstår jag inte : en bok om Dan Andersson* (2008).

Hans relation till Dan Andersson har rötter i barndomen. Dikterna och sångerna fanns tidigt med och när han fick Dan Anderssonpriset 2001 var det "som en pilgrimsvandring" för hans mamma att få följa med till Loussastugan och Skattlösberg. Finnmarken var som ett annat rike, "något bortom bergen".

Men den litterära världen har aldrig förstått sig på Dan Andersson, han var för folklig, och så blev han hängande mitt emellan nationalromantiken och modernismen. Sitt genombrott fick han först efter sin alltför tidiga död, men han har aldrig fått den status han egentligen är värd, anser Göran Greider.

I biografen är kärlekshistorien med Märta Larsson en liten men viktig del i Dan Anderssons liv och

diktning. Här behandlas den mer utförligt. Historien skymtar i många av dikterna och novellerna men har aldrig behandlats i litteraturen om Dan Andersson och den har förtigits av de anhöriga. Ett problem var att medan Dans brev till Maria finns bevarade så är bara ett enda brev från Maria till Dan återfunnet. Därför fick det bli en dokumentärroman. Den yttre ramen är sann men sen har författaren fantiserat, "och stenen kom till liv"!

Att stenen kommit till liv i en fängslande roman bekräftades under frågestunden som inte bara innehöll frågor. De blå bergen runt Skattungbyn är numera kalthuggna kunde någon berätta och det bekräftades också av **Göran Greider** som genast tänkte till i sitt "favoritämne", skogsdebatten, virkesåkrarna, rovdriften.

Dan Anderson var en eko-poet, människan och naturen måste spela gemensamt, var hans budskap. Allt han skrev var inte bra eller hann inte bli färdigt. Men han var en utmärkt novellist, med särskilt bra kvinnskildringar, framhöll **Göran Greider**.

- Då ser vi fram emot att du kommer till vår novelldag med ett knippe noveller av Dan Andersson sammanfattade **Victor Estby** den första programpunkten på årets Bokdagar.

Utsikt från Skalåsknatten.
Dalsland är fantastiskt.

ETT GIVANDE SAMARBETE MELLAN BOKDAGAR OCH KULTURREPUBLIKEN DALSLAND

TEXT: BIRGITTA ROLÖF

Kulturrepubliken Dalsland har arrangerat Pilgrimpop i flera år, men för Bokdagar var det premiär. Ett åttiotal vandrare i alla åldrar samt representanter och volontärer från Kulturrepubliken och Bokdagar samlades vid slussen i Upperud på onsdagseftermiddagen för en vandring upp på Skalåsknatten.

I kanten av myrar och genom blåbärsris, insvepta i doften av pors och regnvåt skog gick vandraren sakta men säkert uppför, plötsligt avbruten av gitarrmusik och en för många välbekant röst; **Maria Vildhjärta Westerberg** framförde ett försvarstal för den orörda skogen, fri från kalhyggen. **Johannes Söderqvist** sjöng och Marias ”pinnkonst” skickades runt till beskådan bland deltagarna.

På toppen av berget väntade en vidunderlig utsikt över det dalsländska landskapet samt två unga författare och estradpoeter, **Sara Garib** och **Louise Halvardsson**, som utan någon som helst ljudförstärkning lyckades göra sig hörda.

Louise Halvardsson har givit ut ett flertal romaner och diktsamlingar varav

Kramabstinens – skramlad scenpoesi är den senaste, och som publiken fick höra prov ur. *Mormor sov bredvid en jordglob* är en hel liten berättelse om generationsmotsättningar och försök till förståelse och försoning.

Sara Garib, utnämnd till Ortens bästa poet 2018, inledde med att läsa ur sin diktsamling *Bakom höghus*, bland annat en dikt som samtidigt är en kärleksförklaring och hyllning till hennes egen mamma, som också var med på vandrigen. Att det inte bara var hennes ögon som tårades kan härmed intygas!

Av de båda poeterna fick publiken lära sig hur man, i stället för att applådera, visar en poet sin uppskattning: man knäpper med fingrarna för att inte störa uppläsningen.

Bengt Berg läser ur sin senaste diktsamling.

På återvägen väntade värmlandspoeten och förläggaren **Bengt Berg** som gav oss prov på några av sina underfundiga texter, en del hämtade ur hans senaste diktsamling *Varje morgon går jag ner till sjön och fotograferar vattnet*. Som avslutning lyckades han till publikens stora förtjusning pricka in en dikt om regn samtidigt som ett mjukt sommarregn började falla från himlen.

Avslutningen på Pilgrimpopen var lika storslagen som vandrigen; en konsert med Franska Trion i Åsensbruk biosalong blev en stor succé.

Varierat program på Tollebols kvarn

TEXT: HELENA NOREEN

Bokdagarna fortsätter på torsdag eftermiddag och är förlagda till det vackra Tollebols kvarn, numera ett välbesökt sommarcafé. Under regntunga skyar kurar publiken och låter sig bli guidad av Ellinor Moberg från Åmåls Västra byalag. Hon berättar att kvarnen länge varit en mötesplats med anor från medeltiden.

Tre glada herrar i samspråk om boken *Bron över Tangagatan*.

KÄRLEK I ISAFJÖRDUR

Under eftermiddagen följer ett litterärt gediget program, där journalister, författare, översättare, förläggare, musiker avlöser varandra och däremellan serveras gott fika. Tre hattprydda herrar äntrar scenen och **Yukiko Duke** presenterar

Agneta Arnesson-Westerdahl iförd vacker vikingaskrud, framför kvarnfallet.

översättaren **John Swedenmark**, förläggaren **Per Bergström** från förlaget Råmus i Malmö och författaren **Eiríkur Örn Norddahl**. Vi åhörare dras med i ett engagerat och humoristiskt samtal kring boken *Bron över Tangagatan*. Romanen, en kärlekshistoria om räkfabriksarbetare i den kalla småstaden Isafjörður i Europas nordvästligaste hörn, handlar också om att kärlek kan sätta färg på den tristaste vardag. Det känns verkligen som vi reser, när författaren tar oss med in i romanen på sitt hemspråk isländska.

SLÄKTKRÖNIKA FRÅN VIKINGA-TIDEN

Programpunkterna avlöser varandra. Samtalsledaren och journalisten Yukiko Duke presenterar författaren **Agneta Arnesson-Westerdahl**. Författaren är dagen till ära klädd i en vacker vikingainspire-rad skrud. Hon har just släppt romanen *Offergudar*, den tredje fristående delen i en släktkrönika som fokuserar på kvinnors liv under vikingatiden. Vi fångas av samtalet som handlar om bokens tillkomst, allt gediget förarbete och om skrivandeprocessen. Pausen kommer lägligt; det är skönt att få begrunda och njuta av skön

Majgull Axelsson läste ur sin senaste roman

musik när **Ulla Olsson** sjunger svenska välkända texter med känsla, ackompanjerad av **Robert Henriksson** på klavatur och kontrabas.

MAJGULL I SAMTAL OM SIN ROMAN OCH OM SKRIVANDET

Eftermiddagen avslutas med samtal kring **Majgull Axelssons** senaste roman *Inställd resa till Saramati*. Majgull Axelsson skriver ofta på temat kvinnors och barns utsatthet. **Yukiko Duke** lyfter samtalet med skärpa och känslighet kring de eviga frågorna om vårt mänskliga psyke och hur djupt präglade vi är av vår barndom.

Victor Estby inviger formellt Bokdagarna i Dalsland 2021.

Benny Marcel invigningstalar.

Invigning och prisutdelning

TEXT: LENA GRÖNLUND

Fredagen den 30 juli invigdes 21:a upplagan av Bokdagarna i Dalsland officiellt - fast det hade smygstartats redan på onsdagen. Victor Estby, verksamhetsledare för Bokdagarna i Dalsland hälsade välkommen iförd en specialdesignad blommig bokdagars-skjorta "för män som är modiga nog att bära blommiga skjortor".

Benny Marcel, direktör för Nordisk Kulturfond, Bengtsförsbördig och med en lång karriär i kulturens tjänst, höll ett inspirerat och inspirerande invigningstal om Dalslands "urkraft" och om berättandet som en viktig

del av yttrandefriheten och den levande demokratin.

Så vidtog utdelning av årets skivarsstipendium som i år tilldelats **Youdi Olewi** från Bengtsförs. Hon fick utmärkelsen för en vackert skriven novell om

förbjuden kärlek, som hon också fick tillfälle att läsa upp.

Dalslands Sparbanks Litteraturpris gick i år till **Lars Åke Augustsson** som presenteras mer utförligt på annan plats i detta nummer. Tyvärr fick han inte berätta så mycket om sitt författarskap från scenen. Men förhoppningsvis återkommer han snart, som gäst på Bokdagarna eller en författarkväll hemma i Dalsland där han är förunderligt okänd trots sin omfattande produktion.

Glad stipendiat prisades för sin fina novell.

Lars-Åke Augustsson med Dalslands Sparbanks litteraturpris. Läs mer på sid. 33.

Ola Larsmo berättar om sin bok *Översten*. Samtidigt pågår den digitala sändningen. Hela Bokdagar i Dalsland sändes digitalt pga. pandemin.

FÖRST UT PÅ FÖRFATTARSCENEN

TEXT: LENA GRÖNLUND

Efter invigningstal och prisutdelningar var det dags för Ola Larsmo att inta scenen.

Ola Larsmo är kanske mest känd för succéromanen *Swede Hollow*, om fattiga svenska emigranter i USA. Nu handlade det om *Översten*, ett individuellt emigrantöde, medan *Swede Hollow* beskrivit ett kollektiv.

”Inte ett ont ord om **Vilhelm Moberg**”, intygade Ola Larsmo, ”men hans emigrantepos är trots allt bara en liten del av berättelsen om emigrationen”.

I *Översten* berättas verkligen om ett liv ljusår från Karl-Oskars och Kristinas. Allt som berättas i romanen har hänt och det är verkligen inte lite! Likt en *Forest Gump* ”minus komedin” var han med där det hände. Författaren återberättade och kommenterade överstens historia och man kan konstatera att Ola Larsmo är en lika fängslande talare som författare.

Historien om Knut-Oskar Brundin är oupphörligt spännande och intressant; son till en fattig

salpetersjudare, från Uppsala till stockholmskruvallerna 1848, vådlig och dödlig överfart till Amerika, baptist i New York, överste i amerikanska inbördeskriget och till sist grundare av baptiströrelsen i Sverige.

Kampen mot slaveriet var anledningen till att baptisterna och andra frikyrkor tog ställning och även deltog i inbördeskriget. Antirasimen genom-syrar frikyrkorörelsen ända fram i vår tid, i USA men också i Sverige.

Ola Larsmo signerar för fullt.

SUAD ALI SKRIVER SIN DRÖM

TEXT: BIRGITTA ROLÖF

Suad Ali, statsvetare och författare, har en dröm som hon är på god väg att förverkliga; att få arbeta med mänskliga rättigheter och att skriva en bok.

I sin debutbok, *Dina händer var fulla av liv*, vill hon skildra kvinnor på flykt på ett nytt sätt. Inte som offer, utan som välutbildade och privilegierade personer, som är tvingade att göra en klassresa neråt i det nya landet. **Suad Ali** poängterar att det inte är hennes egen historia som skildras i romanen om Nora, utan en historia som säkert delas av många invandrarkvinnor som mår dåligt och samtidigt är ensamt ansvariga för att ta hand om ett

Så roligt att möta läsarna säger, Suad Ali.

barn. Hon utmanar våra fördomar om flyktingar som inget kan, inget vet och som kommer från primitiva förhållanden. Kvinnor, som likt Nora i romanen, är välkomna hit på våra premisser och som, om de ställer andra krav på sin omgivning får höra: Åk hem om det inte passar!

En stor del av mänskligheten är på flykt idag och flera blir det. Flykt är något livsomvälvande och både Suad Ali och den alltid lika pålästa och inklämmande samtalsledaren **Yokiko Duke** hoppas att litteraturen kan hjälpa till bättre förståelse för drabbade människor.

VÅRENS BOKPROGRAM I DALSLAND

TORSDAG 19 JANUARI

Litterärt samtal i samarbete med Textival i programserien Flyktsoda på Saga Bion Åmål. (Författare presenteras senare.)

TORSDAG 3 FEBRUARI

Författarkväll med Forum för poesi och prosa på Åmåls Stadshotell.

Ola Larsmo (Andra författaren ej klar)

FRED-LÖRD 4-5 MARS

Poesidagar i Dalsland – Dalslands Internationella Poesifestival på Baldersnäs Herrgård. (Författare presenteras senare.)

TORSDAG 7 APRIL

Författarkväll med Forum för poesi och prosa på Dalslands Skafferi. (Författare presenteras senare.)

TORSDAG 12 MAJ

Författarkväll med Forum för poesi och prosa på First Hotel Bengtsfors

Karin Smirnoff

(Andra författaren ej klar)

ONSD-SÖND 27-31 JULI

Litteraturfestivalen Bokdagar i Dalsland Not Quite, Uppered, Tollebols kvarn, Gamla kyrkan/Kulturmagasinet Åmål (Författare presenteras senare.)

DESSUTOM

Öppet hus-evenemang, AIR Västra Götland författarstipendiater m.m.

**BOKDAGAR
I DALSLAND**

En unik roman om den inre resan

*DEN HELIGA CIRKELN fullbordar en trilogi om kärlek i alla bemärkelser
Läsaren bjuds in till processen av pånyttfödelse genom hjärtat*

Om boken

Medan föregående romaner utspelat sig på bara ett par veckor får vi följa huvudpersonerna under ett par månader, från sensommarhetta vid havet till höstdagjämningsbalans med frostens förvandling av fjället. Starka skeenden som innehåller avslut och ny början, samtidigt som innebörden i "ingen början – inget slut" blir alltmer uppenbarad och verklig. De inre processerna har genomgått olika faser, från andlig öppning till känslomässig transformation, och slutligen integrering. Och så kan nytt liv födas fram.

Om författaren

Maria är psykolog och mindfulnesslärare, poet och författare; bor och arbetar i norra Dalsland, samt Haga, Göteborg. Kommer gärna och läser/föreläser/håller kurs!

Boken kan beställas genom författaren

200 kr + 62 kr - frakten är densamma för två böcker!

fb: @denheligacirkeln / mail: mariaadolfsson@yahoo.se

Viktig bok om svensk kvinnohistoria

TEXT: EVA TRANEFELDT

- Varje generation måste ta sin kamp. Så sammanfattade journalisten och författaren Britt-Marie Mattsson sin bok Kvinnorna byggde välfärden.

Under Bokdagarna framträdde på lördagen **Britt-Marie Mattsson** vid en författarfrukost i ett samtal tillsammans med **Yukiko Duke** och **Gunnar Källström**.

- Utan pandemin hade den här boken inte blivit till, förklarade författaren och berättade att det inte bara berodde på att hon själv hade mycket tid att ägna åt sitt skrivande utan att det också var lätt att få tag i folk

Boken består av en rad intervjuer av forskare, experter och politiker. Hon har även intervjuat en rad kvinnor i olika åldrar. Vidare beskriver hon sin egen skoltid i flickskola och sitt dubbelarbetande vuxenliv med journalistjobb på Göteborgs-Posten och hemarbete som småbarnsmamma.

Det här är en viktig bok, tycker både **Gunnar Källström** och **Yukiko Duke**, som särskilt framhåller Britt-Marie Mattssons

Britt-Marie Mattsson samtalar med Gunnar Källström.

personliga historia.

- Jag tillhör generationen som brutit väg, säger författaren, men när vi stod där så hade vi inte en tanke på detta. Det vardagliga tog över.

Bland kvinnor som betytt mycket för jämlikhetsarbetet nämner hon **Maria-Pia Boëthius** och grundarna av **Grupp 8**.

Britt-Marie Mattsson menar att kvinnorna levde under två måsten. Det gällde att klara yrkesrollen lika väl som rollen som projektledare i hemmet. Det dåliga samvetet var en ständig följeslagare.

Kvinnorna byggde välfärden

är en historisk exposé över kvinnors liv från slutet av 1940-talet och framåt.

Den stora aha-upplevelsen är att det är staten som ligger bakom kvinnornas intåg på arbetsmarknaden, inte kvinnorna själva. Det menar alla tre medverkande.

- Regeringen insåg att de behövde kvinnornas arbetsinsats för att öka skatteintäkterna och därigenom kunna bygga välfärden, säger **Britt-Marie Mattsson**, men den känslan hade inte vi när vi gick ut i arbetslivet.

Hon betonar dock att även om vi kommit långt, så kan inte dagens unga kvinnor slå sig till ro.

- Kampen måste hållas levande, säger hon och nämner förlossningsvården, som hon menar har monterats ned.

- Många unga kvinnor går i väggen och jag tror att förutom höjda löner, så måste vi också organisera om arbetslivet, fortsätter hon. Kanske skulle vi införa halvdag på fredagar, så att kvinnor och män kunde dela på hemarbetet på ett bättre sätt.

Alltid välbesökt när Britt-Marie Mattsson gästar oss.

Aino Trosell med båda sina nyutkomna böcker.

AINO TROSELL SKREV TVÅ BÖCKER SAMTIDIGT

TEXT: EVA TRANEFELDT

Med bara sju månaders mellanrum utkom Aino Trosells två senaste böcker, kriminalromanen Gränsmark och arbetarskildringen Varvsslammer.

Aino Trosell har medverkat flera gånger vid Bokdagar i Dalsland. Första gången för 19 år sedan i Håverud. I år hade hon två böcker att presentera, nämligen en arbetarskildring från varven i Göteborg och en spänningsroman från Finnmarken.

Det har inte varit så dumt att skriva på två böcker samtidigt, tycker hon.

- När jag fastnat i den ena kunde jag fortsätta med den andra, förklarar hon.

Hon höll på med *Gränsmark*, när hon insåg att Göteborgsvarvens historia måste berättas och att boken borde komma ut i samband med att Göteborg fyllde 400 år. Födelsedagen inföll den 4 juni i år, men firandet har skjutits upp på grund av pandemin till år 2023.

Aino Trosell flyttade från Malung till Göteborg som 17-åring. Hon jobbade några år på Arendal-svarvet. Så småningom flyttade hon tillbaka till Malung, men kom tillbaka till Göteborg, när barnen vuxit upp.

- När jag märkte att det inte fanns några spår

efter Göteborgs varvsera kände jag att jag måste skriva ner mina arbetskamraters berättelser för utan dessa berättelser och den humor som jag mötte på varvet är Göteborg ingenting.

Göteborg har en spännande och intressant varvshistoria och *Varvsslammer* beskriver Götaverken, Lindholmen, Eriksberg och Arendal. **Aino Trosell** kallar boken ett nedslag i det kollektiva minnet. Själv minns hon en tuff arbetsmiljö.

- Arbetet var tungt och miljön kall på vintern och varm på sommaren, berättar hon, men arbetsplatsen var modern och effektiv.

Hon hade en kluven inställning till arbetet, vilket hon illustrerat i en dikt.

Förutom dikter består innehållet av skönlitterära texter och ett antal bilder från Varvshistoriska förningens arkiv.

Gränsmark är namnet på Aino Trosells senaste kriminalroman, som utspelas i Finnmarken, en miljö som hon jämför med Vilda Västern.

Historien har funnits länge hos henne, men nu har den alltså blivit nedskriven. Huvudperson är lantbrevbäraren Siv Dahlin, en kvinna som författaren redan använt sig av i fem romaner.

- Siv Dahlin är äventyrlig, dumdristig och smart, beskriver hon och berättar att *Gränsmark* är en så kallad slow crime (långsam krimhistoria), som utspelar sig under ett års tid.

Kvinnoskildringar ur ett klassperspektiv

TEXT: EVA TRANEFELDT

Samtalet mellan författarna Patrik Lundberg, Donia Saleh och Daniel Sjölin handlade om kvinnor i olika åldrar och deras liv. I centrum stod den ensamstående, lågutbildade Birgitta och de två unga studentskorna Leila och Anila.

Plats på scenen. Skicklig moderator är Daniel Sjölin

Daniel Sjölin lät de båda författarna beskriva varandras böcker, vilket var ett intressant grepp. Båda tyckte mycket om den andras bok och såg likheter, bland annat i beskrivningarna av klassgränser.

Patrik Lundberg skriver om sin mamma Birgittas liv med två barn på Fjärilsvägen i Sölvesborg.

Birgitta var socialdemokrat i hela sitt liv. Hon fick tidigt jobb på Försäkringskassan och när hon och hennes man adopterat två barn gick hon ner till

50 procent i arbetstid. Mannen levde dock ett dubbelliv, vilket ledde till skilsmässa.

- Nu är du mannen i huset, sa Birgitta till sonen, som då var tio år.

Livet var inte lätt för den ensamstående Birgitta, som dog utsliten bara 67 år gammal.

- Mamma var alltid stolt över mig, berättade **Patrik Lundberg**, men boken är ändå ett slags övergrepp, eftersom jag inte bara ger en positiv bild av henne.

Ya Leila, som är **Donia Salehs** debutroman, handlar om de två

tonårstjejerna Leila och Anila.

De är kompisar sedan tidig barndom och **Donia Saleh** menar att de har en slags kärleksrelation. De är dock mycket olika. Anila har mer ryggrad än Leila, som är mer rörlig.

- Leila vänder sig till klassens glitterfittor, det vill säga ett gäng vita, ytliga medelklassfeminister, medan Anila går en annan väg, berättar författaren.

Båda författarna läste stycken ur sina respektive böcker.

Patrik Lundberg fick beskriva Donia Salehs roman och tvärtom. Ett spännande grepp.

Donia Saleh svarar och förklarar.

RUSKIGHETER PÅ KUNGSBERGET

TEXT: BIRGITTA ROLÖF

Som en fin avslutning på de fem dagar långa Bokdagarna 2021 genomfördes ett samtal mellan den eminenta samtalsledaren Yokiko Duke och journalisten och författaren Petronella Simonsbacka, som var litteraturstipendiat i Åmål under några veckor 2019.

Hon har tidigare givit ut 8 kortromaner men även fackböcker och feelgood. *Morden på Kungsberget* är hennes första deckare och hennes förebild är **Agatha Christie**, som hon tycker lyckas lura läsaren in i det sista. Om Petronella själv lyckas med det, får läsaren avgöra.

I strålände sol bänkade sig ett trettiotal personer nedanför Kungsstenen där samtalsledare och författare satt under ett enkelt tak. **Petronella Simonsbacka** berättade om hur hon under stipendievistelsen i Åmål inte hittade orden riktigt, men att hon hade burit med sig stoffet till en kriminalroman under en tid. Vid ett tillfälle åkte hon upp och satte sig på Kungsberget och då klarnade allt – det var

Traditionsenligt boksläpp. Denna gång på Kungsberget.

Petronella Simonsbacka, litteraturstipendiat 2019. Nu kom hennes första deckare.

ju här historien skulle utspela sig; om hemska mord i Åmål, om den alkoholiserade magister Bergström och alla andra karaktärer, som författaren säger sig jobba hårt med. Sen följde en tid av djupdykning på biblioteket i Åmåls historia och geografi, mätande av avstånd för att få till rätt tider för förflyttning mellan olika platser och så vidare.

Just när **Yokiko Duke** undrade hur så otäcka händelser kunde utspela sig på en så vacker plats som Kungsberget, med Vänern på ena sidan och den fina staden på den andra, då brakade ovädret lös. Det hade mörknat betänkligt på himlen en stund, nu var det som om den öppnade sig. Regnet öste ner, film- och ljudutrustningen slutade fungera, alla paraplyer som fanns till hands rycktes fram, men allt och alla blev genomblöta. Några räddade sig hem, övriga trotsade vädrets makter och tryckte in sig under det lilla taket där författarsamtalet fortsatte samtidigt som Bokdagars fotograf **Niklas Eriksson**

Plötsligt blev himlen mörk och regnet vräkte ner. Yokiko Duke och Petronella Simonsbacka tar skydd under paraplyerna.

påpassligt spelade in resten av samtalet på mobiltelefon. Skam den som ger sig!

Samtalet fortsatte i ett mindre och intimare format och avslutades med att **Petronella Simonsbacka** uppmanade den närvarande publiken att själva skriva. Alla har en berättelse, berätta ditt liv! Det kommer en dag när inte minst barnen vill veta något om ditt liv, så "skriv för Guds skull", avslutade hon.

Boksläpp i ordenshuset!

TEXT: HELENA NOREEN

Deckarförfattaren och docenten i litteraturvetenskap Kerstin Bergman på besök i Håbol ger ut sin andra deckare "Förgätmigej" på Southside Stories förlag. Till publikens förtjusning firades det hela med ett faktiskt "boksläpp" helt enligt Bokdagar i Dalslands numera etablerade tradition.

Torsdagen den 2 september arrangerade Bokdagar i Dalsland ett boksamtal i Håbol i Dals-Eds kommun. Platsen för kvällens event var det gamla ordenshuset i Håbol, som hade valts med omsorg, och mer passande kunde det inte bli. Den nyutgivna deckaren *Förgätmigej* utspelar sig nämligen i Håbols kyrkas omgivning. **Victor Estby** samtalade med författaren **Kerstin Bergman** som också är en av Sveriges främsta experter på kriminalromaner och docent i litteraturvetenskap. Hon är även ledamot av svenska Deckarakademin och deckarrecessent. 2020 debuterade hon med deckaren *Oskuld och Oleander*, på förlaget Southside Stories.

Samtalsledaren Victor Estby intog scenen med kvällens huvudperson, och samtalet kom att handla om tillkomsten av deckaren. Extra högtidligt blev det när publiken fick skåla med Kerstin Bergman och rent bokstavligt släpptes deckaren med

Kerstin Bergman i livligt samspråk med åhörarna.

en duns på det gamla trägolvet.

Trots coronarestriktionerna kunde lokalen fyllas med deckarentusiaster, som kom från olika håll i Dalsland, max 50 personer fick det bli. Den vackert utsmyckade scenen i lokalen var upplyst av proffsiga ljus och ljudtekniker. Med vidöppna dörrar ut mot en vidunderligt naturskön utsikt över Håbols nejder fick åhörarna ta del av den nyutkomna boken där vi återigen får följa huvudpersonen Iris Bure i ett nytt deckarmysterium.

Bergman säger att hon har inspirerats av sin barndomssommar i Dalsland. Som läsare måste jag betona, att Kerstin Bergman är utomordentligt skicklig på att hålla sina läsare på halster. Med sin långsamma takt och känslighet för att beskriva det mest

ovidkommande, har hon också en förmåga att se detaljerna med ingående miljöbeskrivningar. Bergman sätter in sin deckare i genren pusseldeckare. Hon säger sig vara inspirerad i av klassikerna och deckarförfattarna **Maria Lang** och **Agatha Christie**. *Förgätmigej* utspelar sig under sen sommartid, vilket stärker den kusliga och obehagliga stämningen i handlingen. Det är vid den tiden på året, då landsbygden släcks ner och det blir mycket tyst. Handlingen är som en katt och råttas lek som utspelar sig på de ödsliga skogsvägarna i den dalsländska bygden. När kaffet är urdruckat och bullen och rulltårtan har smält i munnen avslutas kvällen med att Kerstin Bergman läser valda stycken i sin nyutgivna bok.

BOKBASTIONEN OCH ÅSA LARSSON BESÖKER DALSLAND OCH BOKHANDLARN I ÅMÅL OCH BENGTSFORS

TEXT: HELENA NOREEN

Åsa Larsson har nyligen utkommit med den sjätte och sista delen i serien om kammaråklagare Rebecka Martinsson.

I oktober gästade hon Bokdagarna i Dalsland. Besöket var ett samarbete mellan Bokbastionen och Bokdagarna. Bokbastionen är ett litteratur- och läsfrämjande initiativ som drivs av Bokhandlarföreningen med litteraturproducenten Mats Granberg som projektledare.

Bokbastionens **Mats Granberg** och **Åsa Larsson** intog scenen och ett livfullt samtal följde med mycket skratt och frågor från en entusiastisk publik.

SISTA BOKEN I SERIEN

Bokserien om Rebecka Martinsson har älskats av många, och Åsa Larsson räknas ofta som en av de främsta representanterna för de skandinaviska deckarförfattarna. Det är nio år sedan den förra boken kom ut och 13 år sedan debuten. Åsa Larsson hade bestämt sig från början att det skulle bli sex böcker, varken fler eller färre.

Varför är Åsa Larssons deckarserie om Rebecka Martinsson så populär?

Röster från läsarna: Böckerna är ofta spännande hela tiden. De är välskrivna. De handlar om verkliga människor bland oss, de kan också handla om lite kantstötta relationer som går i arv. Och om känslor, försoning, sorger och förluster.

Åsa Larsson i samtal med åhörarna i Bengtsfors.

Åsa Larssons miljöskildringar är suveräna. Platsen som hennes romaner utspelar sig på är ofta Kiruna och Tornedalen, platser som är viktiga för henne. Åsa Larsson är född i Kiruna, och menar att bokserien om Rebecka Martinsson har varit ett sätt att ha en fot kvar i Norrbotten. Hon har en djup känslomässig förankring till trakten. Redan i inledningen av boken *Fädernas missgärningar* visar hon prov på sin goda förmåga och känsla för miljön.

TÄTA OCH MUSTIGA MILJÖSKILDRINGAR

Åsa Larsson tar med läsaren till ett verkligt Norrbotten och trakterna runt Kiruna och Tornedalen. Hon lyckas förmedla känslan för snön, fjället, skogen, gruvan och jokken, ensamheten och en ödslighet som är påtaglig och som endast den kan

beskriva som levt verkligt nära ett sådant landskap. Vi dras in i en stämning som inte finns på någon annan plats på jorden.

Just nu pågår en stor omställning i Kiruna som också är påtagligt närvarande i romanen. Staden flyttas och hus rivs. Oron kring att staden ska flyttas är mycket närvarande i romanen. Det är en traumatisk upplevelse för invånarna. Kirunaborna sörjer sin stad menar Åsa Larsson.

VAD KOMMER EFTER REBECKA MARTINSSON?

Åsa Larsson säger att hon välkomnar tomheten. Hon vill frigöra sig ett tag från författaridentiteten och är för tillfället trött på sig själv. Det är viktigt att släppa taget, och vänta in nya möjligheter. Men jag har ett väldigt roligt jobb, att skriva är att få leka, säger Åsa Larsson med ett stort leende.

DALSLANDS BOKSKÅP FYRDUBBLAR UTLÅNINGEN

TEXT: VICTOR ESTBY

Bokdagar i Dalslands satsning på bokskåp blev en succé 2019 med invigning av nio nya skåp och nästan 700 utlånade böcker, vilket uppmärksammades i radio, tidningar och SVT:s Rapport.

2020 utökades satsningen med fler skåp i alla kommuner i landskapet och totalt nästan 1400 utlånade böcker. 2021 har tio nya bokskåp satts upp i Dalsland, två av dem i Färgelanda kommun. De totalt 22 skåpen har haft sammanlagt drygt 2700 boklån under året – alltså en fyrdubbling på två år.

Bokdagar i Dalsland och Dalslands Litteraturförening gör så mycket mer än bara Bokdagar i Dalslands sommarlitteraturfestival. Förutom välbesökta författarkvällar, ett nordiskt litteraturhus, skrivkursprojektet Nya Röster, nystartade Poesidagar i Dalsland och Sveriges största och äldsta novellfestival, Nordiska Novelldagarna, har man tillsammans med dalsländska samarbetspartners (kommuner, föreningar och näringsställen) sedan 2017 spridit litteratur gratis över i stort sett hela Dalsland.

2020 lånades totalt nästan 1400 böcker ut via skåpen. Tack vare det stora intresset för idén och nya och utvecklade samarbeten har antalet skåp nästan fördubblats från och med 2021 och utlåningssiffran har

Bokdagar i Dalslands verksamhetschef Victor Estby, inviger Antikvariat Stockrosens bokskåp i Dals Rostock tillsammans med mångsysslande konstnären Kerstin Ljungqvist och personal från antikariatet.

fyrdubblats på två år – från närmare 700 till drygt 2700 utlån.

– Det hela började med att Bokdagar i Dalsland tog emot allt fler böcker till sitt antikvariat i Nordiska Litteraturhuset i Åmål. Istället för att kasta böcker efter dödsbon och flyttar och urvuxna hyllor lämnade dalslänningarna och andra in dem till Bokdagar i Dalsland, som tacksamt tog emot dem. Allt färre återvinningsställen tar emot begagnade böcker och Bokdagars antikvariat fylldes till brädden. En idé blev att pröva att sommartid sätta upp ett skåp utanför Nordiska Litteraturhuset. Skåpet sattes upp 2017 och blev väldigt uppmärksammat och uppskattat, säger Bokdagar i Dalslands verksamhetsledare Victor Estby. En gedigen hållbarhetsinsats dessutom!

– Vi har också märkt att skåpen och böckerna blivit ännu mer populära och behövda under pandemin. Ett perfekt smittsäkert sätt att ta till sig annan kultur än strömmade filmer och TV-serier. Dessutom hamnade

många av våra volontärer, som en hel del är i riskgrupp, i en isolerad situation och kände sig undanskuffade och obehövda av samhället. Nu fick de en viktigt och smittsäker uppgift och vi har ökat på antalet volontärer från 15 till drygt 60, mycket tack vare bokskåpsverksamheten.

Den 1 oktober monterades Dalslandsskåpen ner för säsongen och 1 maj 2022 sätts de upp igen för lässugna att återigen botanisera bland böckerna. Var helst man ser ett bokskåp i Dalsland är man mer än välkommen att låna böcker, läsa på plats, lämna vidare eller ta hem.

Nya bokskåpssamarbeten 2021 har inletts med Dalslands Sparbank (fyra skåp), Antikvariat Stockrosen i Dals Rostock, Upperud 9:9, Dalslands Kanal/Visit Dalsland (två skåp), Nättjebacka bygdeförening, Erikstads bygdeförening.

– Och intresset ökar, säger Victor Estby. Det är inte omöjligt att det blir ännu fler bokskåp från och med 2022!

SKRIVARSTIPENDIUM FÖR UNGA DALSLÄNNINGAR!

Dalslands
Sparbank

Dalslands Sparbanks
**SKRIVARSTIPENDIUM
FÖR UNGA**
2022

Dalslands
DL
Litteraturförening

DAGS ATT SÖKA!

Bakom stipendiet står Dalslands Sparbank och Dalslands Litteraturförening. Stipendiet kan sökas av dig som har anknytning till Dalsland och är 15-25 år gammal det år stipendiet delas ut.

Stipendiesumma 5 000 kr. Ansökningstid t o m 15 april 2022.

Skicka in text (novell, dikt, dramatisk text, del av längre prosatext) på max 15 000 tecken med blanksteg (texten ska bilda en helhet, vara skriven på dator och varje sökande kan bara skicka in en text) via epost till: ingrid@bokdagaridalsland.se.

Juryen består av:

Joudy Olewi, Peter Bergting, Gunilla Gustafsson, Pia Hagmar och Ingrid Gregertsen.

Se vår hemsida för information om stipendieutdelning. www.bokdagaridalsland.se.

Dalslands
Sparbank

Dalslands Sparbanks
**LITTERATUR
PRIS** 2022

Dalslands
DL
Litteraturförening

DAGS ATT NOMINERA!

Syftet med priset är att årligen uppmärksamma ett författarskap eller ett litterärt verk med anknytning till Dalsland. Pristagare kan vara t ex en författare, utgivare eller illustratör. Bakom priset står Dalslands Sparbank och Dalslands Litteraturförening. Priset kan inte sökas men alla får föreslå pristagare.

Prissumma 10 000 kr. Nomineringstid t o m 15 april 2022.

Skicka in din nominering via epost till:

jurgen@bokdagaridalsland.se

eller posta den till:

Bokdagar i Dalsland, Kyrkogatan 14 A, 662 31 Åmål, märk "Litteraturpriset".

Se vår hemsida där tidigare litteraturpristagare presenteras och där information kring prisutdelning kommer att anges.

Juryen består av Lena Grönlund, Jürgen Picha och Annelie Särud

www.bokdagaridalsland.se.

ÅMÅL GAV ANNETTE SKRIVRO OCH ENERGI

TEXT: VICTOR ESTBY

Annette Herzog har en lång och kär relation till Sveriges skogar, inte minst sedan flera decenniers resor till familjens stuga i Småland.

Det var till Sverige hon ville från början, men i DDR, där hon växte upp, bestämde skolan diktatoriskt att hon fick läsa danska istället för svenska. Och flytten med familjen fick ske till vårt södra grannland. Sverige nådde hon senare via sommarstugan, som går snabbt att bila till från Köpenhamn, där hon och familjen bor. Och nu har hon hittat en ny svensk favoritplats i Åmål,

28 oktober avslutade Åmåls första danska författarstipendiat, Annette Herzog, sin månadslånga stipendievistelse i Dalsland. Det gjorde hon genom ett författarframträdande på Åmåls bibliotek. Rummet var välfyllt och frågvist och författaren på sitt allra bästa humör. Hon berättade om sin rika och breda produktion av barn- ungdoms- och vuxenböcker på danska och tyska, om sin bild av Åmål och Dalsland och om hur hon här fått sådan skrivro och energi att hon skrivit tre nya barnboksmanus.

med sitt lugn, sin närhet till Vänern och den fria horisonten ut över Åmåls gästhamn.

Annette Herzog är uppvuxen i DDR. Om det handlar hennes senaste bok – en vuxenbok, "Det der var", där hon beskriver hur det är att ha vuxit upp i DDR. Foto Victor Estby.

20 NORDISKA FÖRFATTARSTIPENDIATER

Annettes vistelse här och kvällen den 28:e var ett samarbete mellan Bokdagar i Dalsland, Åmåls kommun och Förvaltningen för kulturutveckling i Västra Götalandsregionen. Bokdagar i Dalsland och Åmål har gästats av tjugo nordiska AIR Litteratur Västra Götaland-författarstipendiater sedan 2016. Flera av dem har gett ut böcker de skrivit på i vårt Nordiska Litteraturhus i Åmål. Tre exempel är: **Petronella Simonsbackas** deckare *Morden på Kungsberget*, som släpptes på årets Bokdagar i Dalsland på Kungsberget, **Eija Hetekivi Olssons** avslutande del av rosade och älskade romantrilogin om Miira, *De unga vi dödar*, som hon medverkade med på sommarens Bokdagar och som nu i höst uppmärksammas stort och fått lysande recensioner. Och till sist färöiska **Marjun Syderbo Kjelnaes** *Sum Rótskot*, som nominerats till Nordiska Rådets Litteraturpris.

KLASSISK SERIESTIL

Annette Herzog arbetade i

Annettes prisade barnböcker är alla skrivna i klassisk seriestil.

Åmål på illustrerade barnböcker om konflikter. Hon har gett ut ett drygt tjugotal böcker, skriver barn- och ungdomsböcker på både tyska och danska, är översatt till svenska, finska och nederländska och har fått många priser och en nominering till Nordiska rådets barnlitteraturpris och den prestigefyllda Deutscher Jugendliteraturpreis, båda 2017. Fyra av hennes böcker finns översatta till svenska: *Nästa gång du reser*,

Spökhotellet, *Pssst!* och *"Hjärtestorm"*. *Hjärtestorm* är den senast utkomna på svenska (2019) och är en fristående fortsättning på den prisbelönade *Pssst!*. Med hjälp av klassisk seriestil, collage, sångtexter och svärmande bilder får vi följa hur förälskelsen kan delas och ändå upplevas så olika. Boken kan nämligen läsas från två håll. Medan Katrine Clante visar kärlekshistorien från Violas synvinkel, leder Rasmus Bregnhøj oss

igenom samma historia, så som Storm upplever den. Boken blev nominerad till Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris 2017.

I januari 2022 är Bokdagar i Dalsland ensam värd för en AIR Litteratur Västra Götaland-författarstipendiat, som också kommer att arbeta i stipendiatrummet i Nordiska Litteraturhuset under en månad.

En författarkväll i undergångens tecken

TEXT: ELISABETH ENGER

Den stora undergången och den lilla. Och den lilla, privata, undergången visade sig inte vara mindre än den stora, mänsklighetens, jordens. Malte Persson och Kristina Sandberg framträdde på författarkvällen den 3 november på Stadshotellet i Åmål. Den första "normala" författarkvällen sedan coronans intåg. Stadshotellets festvåning var som vanligt välfylld.

Ordakrobatik på hög höjd. **Malte Perssons** ordkonst omfattar barnböcker på prosa, och forms-tränga dikter, sonetter och terziner. Inspirerad därtill av **Petrarca** och **Dante**. Persson läste utdrag ur sin nyutkomna bok, *Undergången*.

Vad gör han med orden? Han bygger ordakrobatik på hög höjd. Han väver en intrikat fläta eller väv där orden möts och samspelar i rytm och rimscheman. Några av hans dikter har tonsatts av **Hans Gefors**.

- Det är ett underbart pyssel och krävande hantverk. Jag glömmer bort mig själv. Jag har hållit på och övat i 15-20 år nu, och först nu tycker jag att jag kan det, svarar han på Victor Estbys fråga.

- När man skriver så bundet, tvingas man tänka andra tankar, man överraskar sig själv.

Han brukar få höra att han är för rolig. Därför har han för sin senaste diktsamling valt ämnet

Det verkar vara en skam att vara rolig. Men det blir för mycket allvar och för högtidligt när världens alla orättvisor och allt lidande skildras, båda sidorna ska finnas i mitt författarskap, förklarade Malte Persson.

jordens undergång. Men till och med nu klagade en del kritiker på att han är för rolig. Men vi i publiken klagade inte på det. Vi njöt och tog till oss, vi greps av(.) exempelvis Berlinerterzinen, en dikt som han skrev på beställning av Göteborgsposten till 30-årsminnet av Berlinmurens fall.

- Det roliga är bara verkligt roligt när det också har en allvarlig sida, betonade Persson.

På 65 sidor blankvers i *Världen alltmer hastigt tillbakaspolad* skildrar han livets och jordens historia. Baklänges. Från pandemin till Big Bang.

En sådan dikt måste väl kräva enormt mycket research? Jo, pandemin var ju perfekt på så sätt, Persson satt ett halvår hemma i Berlin och studerade historien, evolutionen och universums uppkomst.

I samspel med pianisten Birgitta Henriksson, inte bara på piano, blev Kristina Sandbergs framförande en starkt berörande berättelse.

Starkt och berörande

TEXT: ELISABETH ENGER

- Du står inför ett potentiellt dödshot, och du måste lära dig hantera det, sade läkaren till Kristina Sandberg när hon diagnostiserats med bröstcancer och under behandlingen ville ha något ångestdämpande.

Sandberg, som gjorde succé med trilogin om hemmafrun Maj, läste ur sin senaste bok *En ensam plats*, där hon beskriver sin sjukdomstid, då hon även måste hantera faderns död, samt utrymning och försäljning av fädernegården.

Barnen, smärtan att kanske behöva lämna dem, att inte finnas till där för dem. Kontrasten mellan det lakoniska "Vi ska alla dö", och ångesten i "Jag kanske

Naket och utlämnande om ett ångestfyllt sjukdomsbesked och sorg.

inte kommer att leva längre".

Vi, publiken, satt andlösa och lyssnade när Sandberg stod rakt upp och ned och läste ur manus, ett starkt koncentrat av boken i konstant dialog med **Birgitta Henrikssons** piano. Ingen slump att **Calle Schewens** vals i Birgittas version slutar i moll

och disharmonier, som när skärgårdsidyllen byts i cancerbesked och kaos.

Vi fick ta del av ett fullödigt framförande med Kristinas livskamp och sorgearbete efter pappa i vågskålarna, balansen som rör sig fram och tillbaka. Starkt och berörande.

20 stycken (en knapp tredjedel) av våra trogna volontärer samlade i Nordiska litteraturhusets fina konferensrum.

Spindlar i nätet är Anne Bengtsson, Birgitta Rolöf och Elisabeth Boquist Henriksson, som fördelar arbetet bland de övriga volontärerna.

HURRA FÖR VÅRA VOLONTÄRER!

TEXT: DIANA WENNBORG FOTO: VICTOR ESTBY

Efter ett långt pandemiår med väldigt få tillfällen att träffas och när allt blev digitalt och med distans, så kändes det fantastiskt att få träffas och prata och starta upp hösten i vårt fantastiska Nordiska litteraturhus. Cirka 20 stycken av våra närmare 60 volontärer laddade inför hösten med en stunds kaffe med prat och tårta.

- Det är en stor skara volontärer som hjälper oss att "dra runt" Bokdagar i Dalsland. De bidrar i högsta grad till att det är en sådan succé. Utan dem hade det helt enkelt inte gått. Många av dem med ett genuint intresse för litteratur och för skrivandet. Här finns stor kunskap, nyfikenhet och en glädje i att möta litteratur i alla former.

ETT GLÄDJETÅG AV LITTERATUR

Var och en av dem och alla tillsammans gör oss till det fantastiska glädjetåg av litteratur som efter 21 år bara tuffar på i ännu högre hastighet och öser glittrande läslust omkring sig vart än det far fram i det förunderliga och fantastiska Litteraturlandskapet Dalsland! Skrev en lyrisk Victor Estby på FaceBook dagen efter vår träff. Det speglar väldigt väl den stämning som råder i gänget.

MÅNGSIDIGA MEDHJÄLPARE

Och visst gör alla volontärer ett fantastiskt jobb. Uppgifterna är många - det kan gälla allt från att spika upp och fylla på de populära bokskåpen runt om i landskapet, till att ordna resplaner och inkvartering åt gästande författare, att iordningställa möteslokaler, hålla i bokförsäljningen i samband med Bokdagarna, medverka vid "öppet hus" för att inte tala om allt jobb i litteraturhusets bibliotek.

Ja, ni förstår - inget hade fungerat lika smidigt och varit lika stimulerande och roligt utan dem.

UTAN VOLONTÄRER

- INGET BOKDAGAR I DALSLAND.

Bokdagar i Dalsland har självklart en egen tårta, specialkomponerad av Flickans Wienerkonditori. Provsmakad och med beröm godkänd av självaste Birgitta Rasmusson. Självklart är tårtan knallgul precis som Bokdagars egen husfärg. God är den också!

Den fina inramade Ekelöfdikten - en present från vår nyaste volontär: Paula Danielson!

Ida Bäckmannsällskapet Nytt litterärt sällskap

TEXT: DIANA WENNBERG

Tidigt på våren 2021 bildades Ida Bäckmannsällskapet av några av Dalslands Litteraturförenings mest aktiva medlemmar, som alla tagit denna kontroversiella och mångkunniga författare, journalist, lärare mm, till sitt hjärta. Tiden fram till nu har ägnats åt att få alla formaliteter i bildandet av föreningen Ida Bäckmannsällskapet på plats, men nu är man redo för nästa steg. Korpgluggen har träffat Anita K Alexanderson, drivande i sällskapets tillkomst.

Ida Bäckmann.

– Nu vill vi berätta för Åmålsborna och vår omvärld om sällskapets existens och naturligtvis värva fler medlemmar, säger Anita K Alexanderson. Eller som

det står i stadgarna: Föreningen har som ändamål att göra Ida Bäckmann och hennes författarskap och journalistiska gärning kända och tillgängliga för en

större allmänhet.

Vi har därför bland annat varit i kontakt med Gustaf Fröding sällskapet och med Selma Lagerlöf sällskapet samt tillgänglig

Styrelsen i Ida Bäckmannsällskapet. Från vänster Anita K Alexanderson, Kerstin Nilsson, Solweig Johansson och Agneta Gip.
Foto: Diana Wennberg

forskning på olika universitet och bibliotek. Vi har naturligtvis läst mycket som är skrivet om Ida

SEGLIVAD KRITIK

– Ida Bäckman besitter en otrolig bredd i sitt skrivande och sitt skapande.

Trots det är hon mest känd för den skandal som hennes bok om Gustaf Fröding åstadkom när den kom ut 1913. Boken blev häftigt omstridd och utsatt för nedgörande kritik och den kritiken har faktiskt hängt sig kvar ända till våra dagar. Vi vill i någon mån försöka ändra på detta och lyfta fram vilken fin skribent och pionjär hon faktiskt var.

På senare år har hon också fått viss upprättelse, inte minst genom att hennes bok om Fröding faktiskt blev Frödingsällskapets årsbok 2020.

EN KVINNLIG PIONJÄR

– Som nyutexaminerad lärare tjänstgjorde hon, först i Säfle och senare i Åhus och Stockholm. Så småningom tog skrivandet över och Ida är inget annat än en kvinnlig pionjär

som utrikesreporter, med sina berättelser från bland annat Ryssland, Sydafrika och Sydamerika, som publicerades i Stockholms Dagblad och Dagens Nyheter och sedan gavs ut under titeln Farliga färder och roliga.

FANTASTISK BREDD

– Ida skrev också rapporter från sina resor åt flera stora svenska bolag som t.ex. ASEA och Boliden. Hur fick hon dessa uppdrag? Vem kontaktade henne? Det är ett ämne som understryker hennes mångsidighet och som vi gärna vill forska vidare på. Ida banade väg för raka porträtt och nakna skildringar av den värld hon mötte. Hon var aktiv i rösträttsfrågan och var på många sätt en modern och självständig kvinna.

I vårt sökande efter skildringar

av Idas livsgärning använder vi oss av Riksarkivet och Kungliga Biblioteket bland annat.

STÄNDIGT SKRIVANDE

– Ida skrev hela livet, men de för oss i Åmål välkända böckerna om Röpecka kom ganska sent. Ida var 66 år när den första boken utkom. Böckerna handlar om Idas uppväxt i Åmål. Hon har faktiskt bott och vuxit upp i det hus som vi idag kallar för vårt – Nordiska Litteraturhuset.

När vår ekonomi så småningom tillåter kommer vi att ge ut Böckerna om Röpecka i nya upplagor. Ida Bäckmann föddes 1867 i Åmål och dog 1950, 83 år gammal. Hon ligger begravd i Säfle. Lärare, journalist o författare, Ida Bäckmann var långt mer än en fotnot i litteraturhistorien.

Vill du komma i kontakt med någon av oss i Ida Bäckmannsällskapet är det enklast att skicka e-post. Vi försöker alltid svara med vändande post.

Solweig Johansson ordf: solweig.johansson.liv@gmail.com

Anita K Alexanderson: privaka39@gmail.com

Kerstin Nilsson, kassör: kerstinanitanilsson@gmail.com

Agneta Gip, sekreterare: agnetagip@gmail.com

Vi minns Anki Larsson

Anki Larsson välkänd och älskad skådespelare gick bort i augusti tidigare i år. Anki kom att få ett särskilt förhållande till Ida Bäckmann och till oss i Ida Bäckmannsällskapet. Hon deltog vid Ida Bäckmann dagen i juni 2019 och berättade då om hur hon upptäckte Ida i samband med arbetet med en pjäs som hon skrev om Selma Lagerlöf. Vi var förstås positivt överraskade över hennes engagemang och gladdes åt att lyssna när hon senare under dagen tillsammans med en kollega framförde egenhändig skrivna scener mellan Ida

Anki Larsson intervjuas av Ann-Marie Rauer under invigningen 2019.

och Selma Lagerlöf. Det står helt klart att Idas öde berörde

henne. Anki blev en kär vän och vi saknar henne alla

Nordisk litteratur - inspirerande läsning för BIDA

TEXT: SOLWEIG JOHANSSON

De har läst, diskuterat och analyserat. De åtta medlemmarna i BIDA – Bokdagar i Dalslands egen bokcirkel har, under de fyra år som cirkeln funnits, läst nordisk litteratur från Island, Norge, Danmark, Finland (med Åland) och Sverige. Många böcker blir det. BIDAS cirkelledare Solweig Johansson ger oss ett axplock.

Vårterminen 2021 läste vi en författare från vart och ett av de nordiska länderna. Till viss del anpassade vi oss i valen av författare till dem som inbjudits till författarkvällar och Bokdagar för att vara förberedda och aktivt kunna ställa frågor till författarna, som t.ex. vid Klas Östergrens besök med "Hilde".

Våra böcker har varit gamla klassiker som Moa Martinssons, "Kvinnor och äppleträd" och Cora Sandels böcker om Alberte. Vi har dock märkt att klassiker åldras fort idag. De finns inte tillgängliga i bokhandeln och de kan inte beställas från förlagen. Böckerna av P C Jersild kan exempelvis endast fås i de senaste utgåvorna.

De flesta böcker vi läst har varit helt nyutkomna. Ibland författarens debut, som Marit Kaplas "Osebol" och Sebastian Johans "Broarna". Eller

Klas Östergrens roman Hilde ingick i vårens litteraturlista.

författarens senaste som Kjell Westös "Tritonus". Några deckare har kommit med; "Rotvälta" av Tove Alsterdal som var utsedd till årets deckare i Sverige och sedan även fick ett nordiskt pris. Liksom Mohlin & Nyströms "Det sista livet".

Vi har läst om allt från ålar till bomullsfabriker, hårt väder på norska hav och svårigheter att få den "vars hjärta var som mitt". Klimatkrisens allvar av Andri Snær Magnasson och helt fantasifulla berättelser av andra. Författarna har varit unga, äldre, kvinnor och män. Böckerna har varit tunna, filosofiska "Mer levande med åren" av Patricia Tudor Sandahl. Tjocka men lättlästa, i ordets bästa bemärkelse, som "Morgonstjärna" av K O Knausgård.

Under pandemins restriktioner

sköttes bokcirkeln genom en intensiv emailkontakt mellan medlemmarna. Dvs samma regler och ordning hölls som när vi sågs fysiskt. Inledningsvis en runda med betyg och kort omdöme från varje medlem, därefter öppen diskussion och slutligen en ny runda med omdöme och betyg. Många gånger har de andra cirkelmedlemmarnas bedömningar och beskrivningar gett mer än den enskilda läsningen och tillfört boken ett högre betyg. Skalan är 0–5. Den sista boken för året blev "Löpa varg" av Kerstin Ekman en av våra främsta författare som vi ville få med igen. Vi har tidigare läst hennes "Tullias värld".

BIDA vill rikta ett varmt tack till Åmåls Bokhandel som hjälpt oss med alla inköp.

BLANDADE KARAMELLER

TEXT: LENA GRÖNLUND FOTO: DIANA WENNBERG

Humleguld – minnen och möten längs vägen är en samling kåserier och berättelser av Mikael Skalstad, bördig från Åmål men boende i värmländska Forshaga. Humleguld är hans andra bok, den första heter Fjärilsmöten och kom ut 2018. Han är en mångkunnig person, med många intressen som alla tycks börja på F: fjärilar framför allt, och så fotografering, fotboll, fiske, fåglar...

Hans minnen och möten kretsar för det mesta kring något av dessa teman, och han börjar i Åmål. Barndomsminnena från Bragevägen i Åmål både doftar och låter. Det är fina miljöbeskrivningar och tidsfärgen är på pricken: tidigt 60-tal i Folkhemmet, men också specifikt i Åmål. Fotbollen och kompisarna är viktigast, och man blir först lite besviken när han lämnar barndomsstaden och ger sig ut i stora världen.

Men besvikelsen går över, han hittar så mycket annat av intresse att berätta om, och snart är det fotograferandet, av framför allt fjärilar, som det mesta handlar om. Men det är blandad konfekt. Människor han möter, i Värmland, Dalsland, Florens och Provence, naturbetraktelser och lite funderingar om livet och

universum finns också med, liksom humlor, men höjdpunkterna är fjärilsmötena. Dem beskriver han i ofta svindlande metaforer - "en dammtuss med reamotor", "ett kuvert med tegelröd flygpost" - men det är inte bara ett fantasifullt bildspråk. Läsaren lär sig mycket på vägen, och förundras över allt som återstår att ta reda på.

Man saknar bilderna han

berättar om, fotona av dessa bräckliga, överjordiskt vackra och osannolika långflygare och överlevare – men de och många andra finns på hans hemsida, skalstad.se. Där får man också veta mer om vad denne mångsidige man fyller sin tid med. Orienteringskartor och turistkartor bland annat, kartor där det inte finns någon plats för att ha tråkigt.

Mikael Skalstad signerar sin bok Humleguld hos Åmåls bokhandel.

Ny Dalslandslitteratur

TEXT: MONIKA ÅHLUND

Offergudar

av **Agneta Arnesson Wester-dahl. Historiska media, 2021.**

Tredje delen i hennes Vikingaserie. De två tidigare delarna heter Havets hundar och Vinterkrigare. Den unga kvinnan Rindi är huvudperson. Efter en strapatsrik marsch över Alperna är hon tillbaka hos sina föräldrar på Farön norr om Gotland. Vikingatiden var en grym tid där man inte drog sig för att offra både djur och människor. Här skildras brytningstiden när kristendomen var på väg att erövra landet och Rindi råkar ut för många grymheter och sorger men även glädjestunder. Resarchen till dessa texter måste vara omfattande!

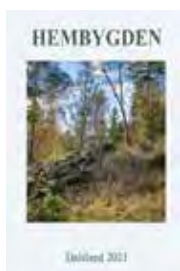
Läs också om Agneta Arnesson Westerdahl på sidan 9.

Hembygden Dalsland 2021

Dalslands Fornminnes- och Hembygdsförbunds årsskrift.

Årets Hembygden har temat Fornborgar i Dalsland. Artikeln är skriven av John-Anders Gustafsson och innehåller beskrivning av samtliga 25 fornborgar i landskapet, kompletterad med nutida bilder och kartmaterial. Uno Fransson skriver om Vattenkvarnen i Djupevad och Erik Hallberg om Dalslands åkerareal och jordbruksproduktion på 1800-talet. Den yngre generationen får också vara med genom Birgitta Hellman som presenterar Elevers dokumentation om Förr

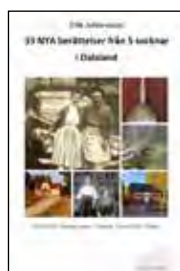

i tiden. Lauri Kalervo Kurkiala var präst i Ör och hans förflutna blir en överraskning för många. Carl-Johan Ivarsson berättar om detta. Sten Lindström berättar om 1 maj i Fröskog och Majmärket som snart fyller 130 år. En lång artikel författad av Kerstin Sandell handlar om Valbo Ryr – den avglömda vrån på Dal. Medlemsföreningarna presenterar sin verksamhet m.m. Hembygden köper du billigast om du är medlem i en dalsländsk hembygdsförening.

33 NYA berättelser från 5 socknar i Dalsland

av **Erik Johansson. Förlaget Selstam.se 2021.**

"Erik i Skallsjö" återkommer här med nya berättelser från sin hembygd. Här varvas helt vanliga människooden med t.ex. en postarbetare som förfalskade i Tängelanda, en torparpojke i Bläsön, Lerdal

som blev rånmördare och ett reportage från lantbruksmötet i Råggård 1889. Man kan även läsa om utvandringen i norra Valbo härad och Hjalmar Lundbom, Kirunas grundare och bland många andra berättelser även om skytteföreningarna i området.

Flykten från John Wilkins

av **Gunnar Källström. Del ett i serien Underjordens systrar. Visto förlag, Lerum 2021.**

Alla är inte registrerade i någon databas. Elisabeth, en ung tjej har bott i en garderob så gott som hela sitt liv. På grund av olyckliga omständigheter hamnar hon på en psykklinik och träffar där sin själsfrände Carol. Detta tilldrar sig i New York. Det visar sig dock att de har en välgörare och vi väntar spánt på nästa del i serien Underjordens systrar.

Till minne

Förre kulturchefen i Karlstad, Kjell Fredriksson har avlidit 82 år gammal. Han var dalslänning, född i Rönnhult, Dals Ed 1938. Genom att ha föräldragården kvar höll han kontakten med sin fädernebygd genom alla år. Han härstammade från den mytomspunna Håbolssläkten..

Kjell hade många intressen, där kulturen, böcker och idrott dominerade. Bland allt annat han gjorde skrev han krönikor i Karlstads-Tidningen. Dessa blev på senare år 2015 och 2017 utgivna i bokform

och fick titlarna "Minne-nas långrev" och Ny minneslångrev". De innehåller små berättelser ända från barndomen och genom ungdomen, yrkeslivet och pensionärslivet.

Efter att han flyttat till Värmland var Kjell också mycket aktiv i Frödingsällskapet. Han var sällskapets ordförande under många år. Själv blev jag bekant med Kjell genom Håbolssläktförening, där han var verksam och jag var redaktör för deras medlemstidning.

Monika Åhlund

ÅRETS LITTERATURPRISTAGARE - LARS ÅKE AUGUSTSSON

TEXT: LENA GRÖNLUND

En författare med både bredd och djup – och med ett stort allvar - får Dalslands Sparbanks litteraturpris 2021. Så här har han beskrivit sig själv:

»Få räknar mig till den svenska litteraturens charmgossar. Men den som söker berättelser om människor som mitt i vardagen ställs inför frågor om tro, moral, ansvar och frihet, kan tycka att jag är en spännande författare just i kraft av mitt allvar.«

Så är det, Lars Åke hittar man inte bland ”Stjärnorna på slottet”. När han inte är på reportageresa så skriver han, om allvarliga och viktiga saker. Inte för att han saknar vare sig charm eller humor men samhällsengagemanget väger tyngre och på det röda 70-talet var han en väldigt arg ung man.

Sedan debuten 1969 har han åstadkommit ett femtiotal boktitlar och ett oräkneligt antal tidskriftsartiklar. Han har skrivit romaner, deckare och thrillers, dikter, essäsamlingar, biografier, intervjuböcker, fackförenings- och industrihistoria och reportageböcker, och alla hans böcker har det stora engagemanget och allvaret gemensamt.

Några ämnen och platser återkommer han till. I ett antal böcker granskar han socialismen och vänsterrörelsen på 70-talet som han var en del av. Han har skrivit om dödsstraffet i USA och med stort engagemang har han diskuterat alkoholproblematiken, bl.a. i *Min broders bok*.

Ett återkommande ämne är också språk och skrivande. *Lust att skriva* och *Så skriver du romaner och noveller* är några exempel. Tillsammans med författarkollegan **Stig Hansén** har han skrivit både thrillers och debattböcker men också ett antal böcker om skrivande och språk, som *Substans* (om substantiv) och *Verbalisera* (om verb).

Dalsland är platsen för många av hans romaner, som *Fredstid* och *Orostdid* om en arbetarfamilj i Bengtsfors. Han har skrivit en fin reportagebok om att återvända, *Dagar i Dalsland*, med teckningar av **Lars G. Holm**, och tillsammans med vännen **Olle Lindh** i Billingsfors har han skrivit om fackföreningshistoria och om kämpande pappersarbetare i *Wellpappen :människor och minnen kring Förenade Well i Billingsfors*. *Arne Ruth talar ut*.

Lars-Åke Augustsson med Dalslands Sparbanks litteraturpris.

Hans senaste bok är *Martin Luther King - hans dröm och vår verklighet*. Det är en biografi men också ett reportage från en resa i Kings spår, med samtal med människor som arbetade med Martin Luther King och med unga aktivister i rörelsen Black Lives Matter.

Det är alltså ett moget och gediget författarskap som nu får välförtjänt uppskattning hemifrån Dalsland, och inte en dag för tidigt! Så här lyder juryns motivering:

Dalslands sparbanks litteraturpris 2021 går till en veteran bland dalslandsförfattare, Lars Åke Augustsson. Född och uppvuxen i Bengtsfors debuterade han redan 1969 med diktsamlingen Samhällskunskap. Det är en boktitel som kan sägas sammanfatta hela hans följande författarskap, en imponerande rad böcker och tidskriftsartiklar i alla genrer och format.

Samhällsengagemanget löper som en röd tråd genom dem alla. I alla sina böcker tar han ställning för den lilla människan och mot förtryck och maktmissbruk. Många handlar om människor, platser och händelser i det lilla landskapet Dalsland.

Lars Åke Augustsson uppfyller med råge alla kriterier för Dalslands sparbanks litteraturpris.

BRÅDA DAGAR HOS BENGTSFORS BOK & PAPPER

TEXT: DIANA WENNBERG

Julen är en av årets höjdpunkter i landets alla boklådor. Så även i Bengtsfors. Det fick Marie Leander lära sig "den hårda vägen" när hon tog över Bengtsfors Bok & Papper i oktober 2018. Då var det mycket att lära och ingen tid alls eftersom julhandeln stod för dörren. Idag väntar den fjärde julen med bokhandeln och Marie känner sig betydligt lugnare.

Jag känner förväntan och lust inför årets julhandel, jag har förstås fortfarande mycket att lära, men tycker att det är fantastiskt roligt. Bokhandeln har gott rykte och det går runt. Jag har fått mycket hjälp av Jürgen Picha på Ugglan i Åmål. Han har varit en verklig kollega och svarar tålmodigt på alla konstiga frågor jag har. I början av pandemin gick försäljningen ner drastiskt, men sedan lugnade det ner sig och försäljningen av böcker, pussel och pussel har tagit fart igen. Bengtsforsborna är också trogna kunder. Det pratas mycket om att handla lokalt. Man vill att affärerna skall finnas kvar.

AKTIV BOKHANDEL

Det krävs att man vågar vara lite speciell. Att vara en aktiv bokhandel. Att ordna event. Att man har böcker med en lite speciell inriktning också, inte bara

Marie Leander svarar glatt på frågor vid författarkvällen med Åsa Larsson, den 30 september. Här med Victor Estby verksamhetsledare för Bokdagar i Dalsland.

det förväntade utbudet. I mitt fall är det fotoböcker, p.g.a. mitt eget stora intresse, och givetvis böcker med anknytning till Dalsland.

POPULÄRA FÖRFATTARKVÄLLAR

I oktober hade vi Åsa Larsson här. Hon signerade sin nya bok Fädernas missgärningar, som är den sjätte och sista i hennes serie om kammaråklagare Rebecka Martinsson. Det är positivt att det händer saker kring bokhandeln. Dessutom kopplades boksigneringen till en författarkväll, som ägde rum på First Hotel Dalia. Detta är ju ett evenemang som drivs av Bokdagar i Dalsland och jag tycker att det är så fantastiskt kul att få presentera Bengtsfors Bok & Papper i sådana sammanhang. Att ha boksigneringar med lokala författare/böcker är också något som jag tycker är väldigt trevligt.

TRÅNGT OCH VÄLFYLLT

Det skulle ju vara roligt att utvidga, för nu är det proppfullt på alla avdelningar. Jag drömmer om en myshörna i barnboksavdelningen, med en go'

soffa att krypa upp i. Tyvärr går inte det, rent fysiskt. Jag har behållit alla "avdelningar" som fanns innan jag tog över. En del har jag minskat på och annat har jag utökat. Jag har bland annat utvidgat sortimentet på konstnärsmaterial. Vi får se hur det går.

Korpgluggen kan inte tänka oss något bättre under julens lediga dagar än en god bok. Att ge bort eller få. Här följer bokhandlarnas bästa julbokstips!

Äntligen är vi igång igen – på riktigt!

Visserligen hade vi en försiktig start i somras med Bokdagarna men då var det fortfarande Coronaanpassat, med corona-avstånd mellan stolarna och munskydd på. Det var en befrielse att det faktiskt gick att genomföra.

Men i september släppte alla restriktioner och folk strömmar till våra arrangemang. Så roligt! Det märks att många längtat efter att få träffas igen och få njuta av Bokdagars författarkvällar bland annat. Nu håller vi tummarna för att vi skall slippa nya restriktioner.

På det personliga planet har det varit en tung höst med min mors bortgång. Vi saknar henne mycket. Kanske var det just därför jag blev så berörd av Kristina Sandbergs framträdande på författarkvällen den 4 november. Jag, liksom många andra i publiken, blev klart tagen av

hennes framträdande tillsammans med pianisten Birgitta Henriksson. Hon har visat stort mod med sin berättelse om sin sjukdom och den ångest den gav henne.

Inför vårens program för Bokdagarna ser jag nog mest fram mot Poesifestivalen på Baldersnäs. Det blir andra gången vi ordnar denna festival och jag vet att den innehåller många "karameller".

Men nu väntar julen. För en bokhandlare betyder det mycket jobb, men också många härliga möten med alla våra trogna kunder. Inte minst alla medlemmar i Bokdagarna i Dalsland. Utan er - ingen lokal bokhandel.

Till sist önskar jag er alla en riktigt God jul och ett Gott Nytt År.

Jörgen Picha
ordförande

Bengtsfors Bokhandels bästa lästips inför julen!

Leons bok av Gabriel Francke Rodau.

En kärlekshistoria. Lågmäld och stillsam men väldigt fin. Det är en debut av en författare som tidigare haft en lång karriär i bank- och finansvärlden. En personlig favorit.

Klokboken Superkrafterna av Susanna Geidemark och Anki Palerby Hjelm-qvist.

En bok med väldigt fina illustrationer och många kloka tankar. Egentligen en bok för alla åldrar. Perfekt för högläsning för de mindre barnen.

Julklappstips från Åmåls Bokhandel

Julegrisen av J. K. Rowling

En ny magisk saga av Harry-Potter författaren J. K. Rowling. Jack älskar sitt gosdjur, Lilla Gis. LG har alltid funnits där, genom hela hans barndom. En julafton händer något förfärligt - LG är försvunnen.

Men julafton är en dag då mirakel kan ske, en dag då allting kan komma till liv - även gosdjur.

Paradiset av Abdulrazak Gurnah

Årets nobelpristagare med romanen Paradiset. Paradiset är en mångbottnad, våldsam, vacker och märklig berättelse med ett poetiskt, skört och avskalat språk, där perspektivet aldrig viker från den unga huvudpersonens sida. Den är fast förankrad i sin tid och sin miljö, en berättelse som ändå - eller just därför - är djupt allmängiltig.

Dalslands Sparbank

**För andra banker är vår
region en liten del av
Sverige
- för oss betyder den allt.**

Tillsammans utvecklar vi Dalsland

Bengtssfors BOK & PAPPER

BÖCKER • BILDER • KONTOR
KORT • PYSSEL • PRINT
FOTOGALLERI

**Vi tillverkar även FineArt-utskriftar
av era fotografier upp till A2-storlek!**

Storgatan 16 • 666 30 Bengtsfors • 0531-100 11
info@bengtssforsbokhandel.se
www.bengtssforsbokhandel.se

Lilla butiken med det stora innehållet

UGGLAN BOKHANDEL
- för hela familjen

**BÖCKER
SPEL &
PUSSEL**

för hela familjen

*Affären som
har lite tur!*

Åmåls Bok- & Pappershandel
Cityhuset • Tel. 0532 - 157 70 • www.amalsbokhandel.se

**Funderar Ni på att
sälja Er gård?**

Vill Ni vara säkra på att ligga i marknadens
framkant och ha en trygg och engagerad
partner vid Er fastighetsaffär.

Nyetabletrat kontor i Uddevalla.

www.skanegardar.se

Uddevalla 0522-190 41

Lund 046-19 04 40

Jönköping 036-30 76 80

Kristianstad 044-35 23 01

SKÅNEGÅRDAR

LANTEGENDOMAR: FÖRMEDLING, RÅDGIVNING, VÄRDERING